

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/243269,Przystanek-Historia-IPN-Budapeszt-2026-Nasza-majowo-czerwcowo-wizyta.html>
07.06.2026, 20:03

[Nastę
ny](#)

[Powró
t](#)

Przystanek Historia IPN Budapeszt 2026. Nasza majowo-czerwcową wizyta

27.05.2026

27 maja 2026 r. w drodze na Przystanek Historia IPN w Budapeszcie delegacja krakowskiego oddziału Instytutu zatrzymała się w miejscowości Rétság, by złożyć kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym uwolnienie prymasa Węgier kard. Józsefa Mindszentyego podczas powstania 1956 r.

Kard. József Mindszenty i mjr Antal Pálinkás

Kard. Mindszenty od 1948 r. był więziony przez komunistyczne władze. Jesienią 1956 r. przebywał w areszcie domowym w zamku na północy Węgier. W czasie powstania w Budapeszcie uwolniła go 30 października grupa żołnierzy z koszar w Rétság, kierowana przez mjr. Antala Pálinkása (właśc. Pallavicini), szefa sztabu stacjonującego tam pułku czołgów i przewodniczącego tamtejszej rady żołnierskiej. Po noclegu w koszarach kardynał został przewieziony przez żołnierzy do Budapesztu, gdzie spędził cztery dni na wolności, stając ponownie na czele węgierskiego Kościoła. Wspierał duchowo powstańców, domagał się wolności religijnych, wolnych wyborów i opuszczenia Węgier przez wojska sowieckie. Po drugiej inwazji sowieckiej z 4 listopada 1956 r. schronił się w ambasadzie USA w Budapeszcie, której nie opuszczał aż do 1971 r. Resztę życia spędził na emigracji w Austrii.

Mjr Antal Pálinkás, który przeprowadził uwolnienie kardynała i przewiózł go do Budapesztu został w listopadzie 1957 r. skazany na karę śmierci, a w kolejnym miesiącu powieszony. Przedstawiająca go rzeźba towarzyszy kard. Mindszentemu na pomniku w Rétság.

Węgiersko-polska konferencja i medale od IPN

Konferencja „Dwie drogi rewolucji. Rok 1956 w Polsce i na Węgrzech” w dniach 28-29 maja 2026 rozpoczęła się od uroczystego wręczenia przez zastępcę prezesa IPN dr. Karola Polejowskiego medali Reipublicae Memoriae Meritum osobom zasłużonym dla krzewienia pamięci o historii narodu polskiego i jego przyjaźni z bratnim narodem węgierskim. Podczas konferencji prelekcje dotyczące wydarzeń roku 1956 wygłosili na przemian historycy polscy i węgierscy. W pierwszym dniu obradowano w gmachu NEB - węgierskiego odpowiednika IPN, w drugi - w Instytucie Polskim w Budapeszcie, podlegającej Ministerstwu Spraw Zagranicznych instytucji odpowiedzialnej za propagowanie kultury polskiej wśród Polonii.

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Zajęcia edukacyjne w polskich szkołach

W kolejnych dniach pracownicy Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Krakowie: Agnieszka Masłowska (koordynator projektu), Kamil Szkaradek i Cezary Pałka cztery razy spotkali się z dziećmi i młodzieżą w Szkole Polskiej im. Sándora Petőfiiego przy naszej ambasadzie w Budapeszcie oraz Ogólnokrajowej Uzupełniającej Polskiej Szkole i Przedszkolu na Węgrzech. Warsztaty pt. „Solidarność – ramię w ramię”, poświęcone powstaniu NSZZ „Solidarność” cieszyły się dużym zaangażowaniem uczniów, którzy naprawdę chcą poznawać polską historię, a my chcemy im o niej opowiadać.

Dwie wystawy IPN

Do Budapesztu zawieźliśmy dwie wystawy: „Rozstrzelane Miasta. Poznań – Budapeszt 1956” (w języku polskim, angielskim i węgierskim) oraz „Cichociemni”. Pierwsza towarzyszyła konferencji w NEB i zostanie tam do końca czerwca. Druga została otwarta w Domu Polskim 30 maja, gdzie po mszy świętej dr Wojciech Frazik z krakowskiego oddziału IPN wygłosił prelekcję o cichociemnych.

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Delegacja krakowskiego IPN odwiedziła także groby polskich żołnierzy i Polaków zmarłych na Węgrzech podczas II wojny światowej oraz mogiły na kwaterze 301 na centralnym cmentarzu w Budapeszcie (tzw. węgierskiej Łączce), gdzie komunistyczni oprawcy grzebali zamordowanych powstańców węgierskich z 1956 r. Dziękujemy dr. Imre Molnarowi, historykowi i dyplomacie, który nakreślił pracownikom Oddziału w Krakowie historię tego miejsca i osób tam pochowanych.

Do Budapesztu zawieźliśmy również wydawnictwa i materiały edukacyjne IPN, które służyć będą uczniom polskich szkół i mieszkającym tam Polakom.

Nasze działania w węgierskiej stolicy nie byłyby możliwe bez ogromnego wsparcia, którego udzielili nam: Dominika Teske (zastępca dyrektora Instytutu Polskiego), Ádám Dergán (zastępca dyrektora generalnego biura Komitetu Pamięci Narodowej - NEB), Daria Kaczmarek, Monika Molnar i Katarzyna Takácsné-Kalińska ze Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha przy Domu Polskim im. św. Jana Pawła II, Jacek Śladewski (chargé d'affaires ambasady w Budapeszcie), a także dyrektor Anna Lang (Ogólnokrajowa Uzupełniająca Polska Szkoła i Przedszkole na Węgrzech) i Beata Mondovics (Szkoła Polska im. Sándora Petőfiiego przy Ambasadzie RP w Budapeszcie).

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu Przystanku Historia Budapeszt, kierując także słowa wdzięczności do pracowników przedszkoli i szkół. I jeszcze specjalne podziękowania dla ks. Krzysztofa Grzelaka SChr., proboszcza Polskiej Parafii Personalnej w Budapeszcie.

[Nastę
pny
Powr
ót](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Kraków

Relacja